

G. POPILIAN,
M. NICA,
C. TĂTULEA

RAPORT ASUPRA CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE DE LA LOCUSTENI, [JUDEȚUL DOLJ]

Satul Locusteni, din comuna Daneți, județul Dolj, se află la 50 km sud de Craiova și la circa 18 km nord de Dunăre. Obiectivele arheologice se află la circa 3 km sud de sat, pe malurile pîriului Predești. Suprafața cu urme arheologice a fost împărțită în patru sectoare: 1. sectorul A de la vest de necropolă, 2. necropola, 3. sectorul B, așezarea de la est de necropolă și 4. sectorul D, așezarea din epoca fierului. Primele trei sectoare se află pe stînga pîriului Predești, iar ultimul pe malul drept al acestuia.

În anul 1978, s-au făcut săpături în sectoarele B și D. În sectorul B cel mai vechi nivel de locuire datează din epoca neolitică, cultura Starčevo-Criș III (Milojičić). Urmează un nivel subțire din perioada de tranziție de la neolitic la bronz, cultura Coțofeni, apoi un nivel care aparține epocii bronzului, cultura Verbicioara, faza ei timpurie, suprapus de un nivel din prima epocă a fierului (cultura Basarabi) și, în sfîrșit, ultimul nivel ce aparține unei așezări daco-romane din secolele II—III.

Obiectivul principal al săpăturii a fost dezvelirea așezării daco-romane. În acest scop s-au trasat șapte secțiuni (vezi planul): secțiunile nr. 3, 5, 6, 7, 9 în direcția nord-sud, cu o distanță de 10 m între ele și secțiunile nr. 4, 5 în direcția vest-est. Secțiunea nr. 3 este lungă de 14 m și lată de 2 m. Secțiunea nr. 4 are lungimea de 12 m și lățimea de 2 m. Lungimea secțiunii nr. 5 este de

60 m. Pe primii 25 m lățimea măsoară 2 m iar restul secțiunii este lată de 1 m. S. 6 măsoară 32 m lungime și este lată de 2 m. Secțiunile 7, 8 și 9 au lungimea de 32 m iar lățimea de 1 m. Am socotit că aceasta ar fi metoda cea mai bună în vederea precizării întinderii așezării și depistării locuințelor. Criteriul de amplasare a secțiunilor l-a constituit frecvența fragmentelor ceramice care se puteau observa la suprafață.

Secțiunile săpate în sectorul B au cuprins o parte din periferia de sud-est a așezării neolitice timpurii, precum și partea de sud-vest a șanțului semicircular din epoca bronzului.

Stratul neolitic Starčevo-Criș III (Milojičić), de culoare maronie, atinge, în zona periferică a așezării, grosimea de 0,10—0,15 m. Urmele neolitice sînt foarte rare; ele devin mai frecvente în zona locuințelor sau a grupurilor menajere. Astfel, între carourile 18—20 ale secțiunii nr. 5 a fost descoperită o locuință neolitică de suprafață cu dimensiunile de 5,75×4 m. Urmele acesteia se mai păstrează doar sub forma unor aglomerări de cioburi, oase de animale, cîteva pietre și bucăți de chirpic risipite anarhic pe o suprafață adîncită în solul viu cu 0,35—0,40 m față de nivelul de călcare. Cele mai multe resturi erau concentrate în jurul vetrei. Fragmentele de vatră, răvășite pe o suprafață de 0,70×0,95 m, erau situate spre mijlocul laturii de nord a locuinței. Ieșirea acesteia se afla, pro-

tabil, în colțul de sud, așa cum ne-o indică podeaua care este mai ridicată în această parte a locuinței. La mijlocul laturei de nord, respectiv în dreptul vetrei, s-a observat o nișă folosită probabil la păstrarea vaselor.

Ceramica descoperită în locuință corespunde, după toate caracteristicile, culturii Starčevo-Criș, faza III (Milojčić). Toate categoriile ceramice sînt modelate dintr-o pastă cu multă pleavă și, mai rar, cu pietricele. Suprafața exterioară a vaselor este mai întotdeauna netezită, prevăzută cu un slip cărămiziu peste care s-a aplicat culoarea roșie, după care s-a trecut apoi la lustruirea acesteia. Predomină formele bombate și semisferice, în special cupe de culoare roșie-brună, cărămizie și, mai rar, maronie. Vasele sînt ornamentate cu motive tipice culturii Starčevo-Criș, faza III, respectiv motive liniare de culoare închisă, neagră sau brună, pe fond roșu-cărămiziu sau roșu-brun. Motivele liniare sînt organizate în benzi de cîte două linii groase, trase vertical pe suprafața exterioară a vaselor bombate. Spațiul benzilor este umplut cu alte linii mai subțiri trasate paralel, oblic sau în rețea. Sub buza vaselor bombate, motivul liniar se desfășoară în zig-zag. Într-un singur caz întîlnim pictură executată în stil „solid” sau „plin”, de tradiție proto-sesklo. Motivul barbotinei, cît și cel plastic, este folosit mai puțin. Pe un fragment de culoare cărămizie liniile incizate paralel, combinate cu cele în rețea sînt lustruite. Picioarele măsuțelor de cult sînt ornamentate cu mici proeminențe sub formă de ochi, simbolizînd reprezentări zoomorfe. Uneltele de silex și piatră sînt rare. Cîteva lame de silex de culoare maronie păstrează urme de uzură.

Complexul neolitic de la Locusteni corespunde, prin caracteristicile descrise mai sus, complexelor nivelului III de la „Hanuri” și a nivelului I de la „Viaduct” — Cîrcea¹. Analogii pînă la identitate se pot face cu ceramica descoperită în Iugoslavia în așezările: Te-

čić², Gladnica³, Donja Branjevina⁴ (stratul Ia), Obre I⁵, Lepenski Vir⁶, Anza Begovo⁷ și Starčevo⁸. Desigur, analogii se pot face cu numeroase alte așezări din aceeași fază a culturii Starčevo-Criș descoperite pe teritoriul țării noastre sau a țărilor vecine.

Tot în secțiunea nr. 5, din același sector B de la Locusteni, a fost identificat șanțul de apărare al așezării epocii bronzului. Gura șanțului era largă de 2,80 m, fundul de 1,40 m, iar adîncimea de 1 m. Prin trasarea în continuare, spre est, a secțiunilor 6, 7, 8, din 10 în 10 m, s-a putut reconstitui o parte din forma circulară a acestuia. Pe fundul șanțului, în secțiunea nr. 7, au fost descoperite două schelete umane. Primul schelet, mai bine păstrat, (probabil bărbat) avea capul îndreptat spre est, picioarele încrucișate la glezne, genunchiul stîng flexionat, cel drept în poziție dreaptă, întinsă, mîna dreaptă flexionată din cot și cu palma pe umărul stîng. Mîna stîngă lipsește. Două pietre pentru rișnițat erau puse lîngă piept, iar la genunchiul piciorului drept se afla un fragment de buză de la un vas de mari dimensiuni. Al doilea schelet avea capul îndreptat spre vest, invers față de primul schelet, întors pe partea dreaptă, mîna stîngă era ridicată în sus la înălțimea capului, iar mîna dreaptă îndoită în sus, în unghi drept. Piciorul stîng era în poziție dreaptă, iar cel drept se pare a fi fost tăiat și așezat cu laba peste gît. În apro-

² R. Galović, *Z.N.M.B.*, III, 1962, pl. VIII—X.

³ I. Glišić, B. Iovanović, *Glasnik M.K.I.M.*, II, 1957, p. 223—233, pl. II.

⁴ S. Karmanski, *Rani neolit. Donja Branjevina*, Odžaci, 1975, pl. 27, 28.

⁵ A. Benac, *Wissenschaftliche Mitteilungen des Bosnisch-Herzegowinischen Landes Museums*, II, Sarajevo, 1973, pl. XVI—XXI.

⁶ D. Srejšović, *Starinar*, XVIII, 1967, p. 162—164.

⁷ Marija Gimbutas, *Archaeology*, 25, 1972, p. 118.

⁸ D. Arandjelović-Garašanin, *Starčevska Kultura*, Ljubliana, 1954, pl. XIV, XVI; V. Milojčić, *Körös—Starčevo—Vinča*, p. 109, pl. 19/10—19.

¹ M. Nica, *Dacia*, N.S., 21, 1977, p. 16, 27, fig. 11/9—13, p. 35, fig. 17/1—9.

pierea bazinului s-a găsit o rîșniță, un fragment de bază de vas, iar în zona gîtului un mic fragment de spirală de bronz care a aparținut probabil unei femei. După aspectul înmormîntării, cele două schelete au aparținut unor indivizi din epoca bronzului, probabil uciși: primului tăindu-i-se mîna dreaptă, iar celui alt piciorul stîng. Amîndoi au fost aruncați în șanțul de apărare într-o oarecare dezordine.

Săpăturile arheologice din sectorul B de la Locusteni aduc noi contribuții la cunoașterea neoliticului timpuriu din sudul Olteniei, precum și unele date privitoare la modalitățile de apărare a așezărilor din epoca bronzului timpuriu din această zonă.

Stratul daco-roman se află la o adîncime ce variază între 0,15—0,25 m și este gros de 0,40 m. Adîncimea relativ mică a făcut ca el să fie parțial afectat de lucrările agricole. Cele mai numeroase complexe arheologice care aparțin acestui nivel sînt gropile menajere și acelea folosite pentru păstrarea cerealelor. Cele din prima categorie au forma rotundă, unele cu fundul conic, iar cele care serveau drept hambare au forma unui clopot, cu pereții și fundul bine lutuiți. În ambele categorii de gropi s-a găsit multă ceramică. Au fost descoperite, în total, douăsprezece gropi. În campania din anul 1978 nu s-a găsit decît o singură locuință, în S.6, carourile 2 și 3. Aceasta a fost săpată la o adîncime de 0,80 m față de nivelul de călcare antic și la 1,30 m față de cel actual. Forma ei este aproximativ ovală și are diametrul mare de 3,20 m, iar cel mic de 2,65 m. S-a putut preciza o singură groapă de stilp și deci nu se poate reconstitui tehnica acoperișului. Nu a putut fi sesizată nici intrarea locuinței. Po-deaua era bătătorită și lutuită cu grijă. Nu s-au descoperit urme de vatră în interiorul locuinței. Vatra se afla în afară, la o distanță de 1 m spre est, la suprafața solului. Ea avea la bază un strat de pietriș gros de 0,10 m, peste care s-a așezat un strat de lut bine tasat, gros de 0,06 m. Forma nu a putut fi stabilită deoarece vatra fusese în parte distrusă

de lucrările agricole. Lipsa vetrei în locuință s-a constatat și la Cîrcea, precum și la Străulești-Măicănești⁹. În umplutura locuinței, mai ales spre fund, au fost găsite multe fragmente ceramice, o brătară de fier deschisă, cu capetele răsucite în spirală, precum și cîteva fragmente dintr-o rîșniță de tip roman. Acestea din urmă făceau parte din piesa superioară, mobilă — catillus. Firește că în stadiul actual al cercetărilor nu se poate spune dacă amplasarea locuințelor a urmărit un anume plan. Se poate remarca însă că așezarea s-a întins pe versantul sudic al unei dune de nisip stabilizate și că la suprafață se pot vedea fragmente ceramice de-a lungul acestui versant (îngust de 50 m) pe o lungime de circa 300 de metri.

Materialul ceramic este cel mai numeros. Majoritatea fragmentelor ceramice au fost găsite în gropi și în locuință. Materialul ceramic recoltat este destul de variat pentru a contura măcar în parte aspectul culturii materiale a locuitorilor. Avînd drept criteriu tehnica de confecționare a ei, ceramica poate fi împărțită în două mari categorii: I. *ceramica lucrată la roată* și II. *ceramica lucrată cu mîna*. Din întreaga cantitate de fragmente ceramice, chiar la un examen statistic sumar, reiese că ceramica a fost folosită cu precădere de locuitorii așezării din sectorul B de la Locusteni. Considerăm că e interesant de menționat faptul că în așezarea din sectorul A procentul de ceramică autohtonă dacică este mai mare de 30%. Acestei așezări îi aparține necropola deja cercetată.

Ceramica lucrată la roată poate fi împărțită în două categorii: A — ceramică locală lucrată în atelierele din așezare, descoperite în campaniile arheologice anterioare¹⁰, B — ceramica de tîrg adusă din centrele urbane apropiate, Sucidava sau Romula.

I.A. *Ceramica locală* poate fi și ea împărțită în două categorii: ceramică din pastă fi-

⁹ M. Constantinescu, CAB, 2, 1965, p. 142 și urm.

¹⁰ G. Popilian, *Ceramica romană din Oltenia*, Craiova, 1976, p. 144.

nă de culoare cenușie, cu suprafața lustruită și ceramica din pastă sgrunțuroasă din cauza pietricelelor cu care este amestecată. Pasta are culoare cărămiziu deschisă sau neagră. Formele cele mai des întâlnite sînt: oala borcan cu buza rotunjită întoarsă în afară, corpul bombat avînd de regula diametrul maxim în treimea superioară. Fundul este în cele mai multe cazuri inelar și cîteodată concav. Această formă are uneori ornamente care constau dintr-o linie în val trasată între două linii paralele incizate pe umărul vasului.

O altă formă (destul de rară) este oala cu două torți, cu buza întoarsă orizontal în afară, gîtul cilindric sau tronconic, corpul piriiform și fundul inelar — tipul 4 după tipologia noastră. S-a găsit acum pentru prima dată într-o așezare rurală romană. Este foarte frecventă însă în așezările urbane și necropolele lor din Dacia inferioară, dar confecționată numai din pastă cărămizie. Socoțim că exemplarele de la Locusteni, toate din pastă cenușie fină, au fost confecționate local.

Castroanele și cămile cu o toartă sînt alte forme care aparțin acestei categorii. Ceramica din pastă sgrunțuroasă de culoare cărămizie sau neagră este săracă în forme, cea mai frecventă fiind oala borcan cu buza întoarsă și rotunjită în afară, cu pîntecul bombat și fundul drept sau concav. Decorul — atunci cînd există — constă din linii paralele, mai mult sau mai puțin adîncite. Un fragment dintr-o oală borcan cu buza întoarsă în afară are însă pe umăr o bandă lată de 3 cm pictată cu alb, pe care au fost desenați, cu roșu se pare, niște cai. Nu s-a păstrat decît partea anterioară a unui oal și coada celui din față. Este, presupunem, o dovadă a persistenței unor tehnici autohtone anterioare.

I.B. *Ceramica de țîrg* este lucrată de obicei din pastă fină cărămizie, cu suprafața acoperită totdeauna cu o vopsea roșie de diferite nuanțe. Formele întâlnite pînă acum sînt: castroanele de tipul 1, cămile cu toartă, de tipul 3, frecvent întâlnite la Cioroiul Nou,

cănițele cu o toartă și cu corpul ornamentat cu coaste. S-au întîlnit și cîteva fragmente de amforă care par să aparțină tipului 4. O singură formă, care aparține categoriei numită de noi convențional „de țîrg“, este confecționată din pastă gri sgrunțuroasă. Este vorba de un castron cu buza întoarsă în interior și fundul ușor concav, încadrat de noi în tipul 5. S-au mai găsit fragmente de urcioare romane de tipurile 2 și 5.

II. *Ceramica lucrată cu mîna* are pasta amestecată cu mult nisip și din această cauză este foarte friabilă. Forma cea mai frecventă este oala borcan cu buza întoarsă în afară, corpul bombat, cu diametrul maxim la jumătatea vasului și fundul plat. Decorul cel mai folosit este briul alveolat și, mai rar, nealveolat, plasat pe diametrul maxim. Adesea, pe gîtul vasului se află un decor format dintr-o singură linie, sau din mai multe linii incizate în val. Uneori, pe briul în relief sînt plasate trei-patru pastile (sau butoni) așezate simetric.

Din aceeași categorie ceramică s-au găsit și foarte puține fragmente de cești dacice.

Datarea așezării din sectorul B de la Locusteni se face destul de ferm datorită ceramicii romane adusă din centrele urbane, care indică ultima jumătate a secolului al II-lea și prima jumătate a secolului al III-lea e.n.

Sectorul „D“

În campania anului 1978 au fost continuat săpăturile și în sectorul „D“, situat pe terasa înaltă a malului drept al pîrîului Predești opus necropolei și așezării daco-romane, unde au fost deschise patru secțiuni, la est de zona cercetată în anul precedent. Secțiunile, numerotate de la I la IV, au fost trasate după cum urmează:

— S.I, cu dimensiunile 50×1,5 m, orientată N.NE — S.SV, la 21 m est de secțiunea V/1977.

— S.II, cu dimensiunile de 34×1,5 m, paralelă cu S.I, la 3 m vest de aceasta.

— S.III, egală și paralelă cu S.II, la 14,5 m de aceasta.

— S.IV, cu dimensiunile de $17 \times 1,5$ m, în prelungirea sudică a secțiunii S.II, peste drumul de cîmp lat de 8 m.

Săpăturile au confirmat constatările din anul 1977 privind existența în acest sector a unei succesiuni de locuire preistorică, precum și a unui nivel medieval. Stratigrafic situația se prezintă astfel: la baza stratului de cultură au fost descoperite sporadic fragmente ceramice neolitice, cu pictură monocromă, care indică un orizont foarte subțire, discontinuu, ce aparține fazei a III-a (Milojčić) a culturii Starčevo-Criș¹¹. El este suprapus de un nivel de locuire, gros de circa 0,25—0,35 m, corespunzător fazei timpurii a culturii Verbicioara. Următorul nivel de locuire, cu o grosime de circa 0,15—0,30 m, datează din prima epocă a fierului și aparține culturii Basarabi. Ultimul strat arheologic indică o locuire feudală datînd din secolele XV—XVI.

În nivelul de locuire din epoca bronzului au fost descoperite mai multe gropi menajere (S.I — gropile 2, 6, 7; S.II — groapa 5), de formă ovală, cu diametrul cuprins între 0,48—1,37 m, care conțineau fragmente de lipitură de vatră, oase de animale, deșeuri masive de silex, precum și o mare cantitate de ceramică, materiale găsite frecvent și în cuprinsul stratului arheologic.

Mai importantă și interesantă este ceramica, care se împarte în cunoscutele categorii: de uz comun și fină.

Ceramica de uz comun este lucrată din pastă grosieră, aspră, cu pietricele în compoziție, de culoare roșietică, cenușiu-gălbui sau brună. Majoritatea fragmentelor provin de la vase cu pereți groși, tip borcan, sau de la vase cu corpul mai mult sau mai puțin bombat, gît înalt, gură largă, buza îngroșată, ușor arcuită spre exterior. Această categorie ceramică este ornamentată cu măturica, cu barbotină sau cu alveole mari, ușor adîncite

în corpul vasului. Buzele sînt, cel mai ades, crestate. Mai rar apare buza crestată, dublată de un briu alveolat situat dedesubt. De remarcat pentru această categorie ceramică prezența unor fragmente de vase cu pereți mai subțiri, a căror aspect amintește de ceramica Glina.

Ceramica fină se reduce la un singur tip — acela al ceștilor lucrate din pastă densă, de culoare neagră sau, mai rar, cenușiu închisă, ce au corpul rotunjit, puțin teșit, gîtul înalt în formă de pîlnie și torțile simple, din bandă îngustă, ce pornesc imediat de sub buză.¹² Toate aceste vase sînt neornamentate.

Aspectul general al ceramicii de epoca bronzului descoperită în sectorul „D” ne determină la analogii cu cea descoperită în sectorul „B”¹³, datată în prima fază a culturii Verbicioara. Dar lipsa ornamentelor la ceștile lucrate din pastă fină, ca și prezența unor elemente glinoide în ceramica grosieră ne fac să considerăm că descoperirile din sectorul „D” sînt mai vechi, aparținînd unei etape mai timpurii. Ar exista, prin urmare, posibilitatea în viitor a aprofundării prin săpăturile de la Locusteni a problemei genezei culturii Verbicioara.

Spre deosebire de campania anului precedent, urmele de locuire hallstattiană descoperite în anul 1978 sînt mai sărace. Totuși, în cele două gropi dezvelite (S.I-gr.5 și S.II-gr.6), ca și în nivel, au fost găsite numeroase fragmente ceramice în asociere cu bucăți de lipitură de vatră și deșeuri de silex.

Ceramica descoperită se împarte în ceramică de uz comun și ceramică fină.

¹² Analogii la Verbicioara (D. Berciu, *Dacia*, N.S., V, 1961, v. 131, fig. 3/6, 7; S. Morintz, *Contribuții arheologice la istoria tracilor timpurii*, I, București, 1978, p. 22—23, fig. 7/6; 8/1—2) și Locusteni sector „B” (M. Nica, *Contribuții la cunoașterea culturii Verbicioara în Oltenia*, comunicare prezentată la Congresul de tracologie, București, 1976).

¹³ M. Nica, *Contribuții la cunoașterea culturii Verbicioara în Oltenia*.

¹¹ M. Nica, *SCIVA*, 27, 1976, 4, p. 453.

Ceramica hallstattiană de uz comun, redusă cantitativ, constă din fragmente de vase lucrate din pastă grosieră, aspră, cu mult nisip în compoziție și pietricele mărunte, de culoare roșietică și brun-roșietică. Ele provin de la vase borcan cu fund plat, pereți drepecți sau ușor arcuiți, buza dreaptă, decorate cu briuri alveolare (mai rar crestăte), cu proeminențe aplatizate sau cu combinații de briuri alveolate și butoni.

Din aceasta categorie fac parte și fragmentele unui vas parțial întregibil, lucrat din pastă brun-roșietică, descoperit în groapa nr. 5. Acesta avea corpul ușor rotunjit, gît înalt, buza scurtă, teșită oblic, trasă puțin spre exterior. Buza creștată era dublată de două briuri de asemenea crestăte, între care se înscrie toarta lată, cu nervură longitudinală.

Ceramica fină este lucrată din pastă densă, de culoare roșietică, brună și neagră. Au fost descoperite numai fragmente de străchini. Acestea sînt de două tipuri:

a) străchini cu fund plat, corpul în formă de calotă și buza îndoită înspre interior. Unele fragmente au pe corp mici proeminențe așezate imediat sub linia diametrului maxim. Aceste străchini sînt ornamentate cu caneluri orizontale la partea superioară, dînd impresia buzei fațetate. Unele fragmente prezintă un ornament suplimentar constînd din benzi oblice sau triunghiuri executate din linii paralele, dese, imprimate cu roțița. Atît forma cit și ornamentele sînt specifice Hallstattului timpuriu și se întîlnesc frecvent la Basarabi,¹⁴ Balta Verde și Gogoșu¹⁵.

b) străchini cu fund plat, corpul în formă de calotă, bine delimitat de buza lată evazată, lucrate din pastă neagră sau roșietică lustruită. Buza este ornamentată cu benzi ce conțin combinații de romburi și triunghiuri hașurate, încrustate cu alb, de S-uri

culcate, terminate în spirală și motive unghiulare cruțate, lustruite. La exterior, un decor format din două benzi ce conțin romburi lustruite combinate cu romburi hașurate încrustate cu alb marchează zona de separație a ealotei de buză. Și acest tip este întîlnit frecvent în inventarul necropolei de la Basarabi¹⁶.

Analogiile evidente în ceea ce privește ceramica ne determină să datăm nivelul hallstattian de la Locusteni în aceeași vreme cu necropola de la Basarabi¹⁷.

În ultimul nivel de locuire — feudal — au fost descoperite două locuințe-bordei (S.I-loc.2; S.II-loc.1), precum și mai multe gropi, dintre care reținem trei ca fiind gropi de păstrat cereale.

Locuința nr. 1, descoperită în S.I, are forma patrulateră, cu laturile de $3,30 \times 2,80$ m. Ea se adîncește pînă la 0,56 m față de nivelul actual. În poziție relativ centrală se găsește vatra, a cărei formă nu a putut fi determinată fiind distrusă în parte de lucrările agricole. Lîngă aceasta, precum și în colțul de sud-est al locuinței au fost descoperite două vase în care s-a găsit cite un ou.

Locuința nr. 2 a fost descoperită în S.I, la —1,42 m. Ea se adîncea pînă la —1,14 m față de nivelul de călcare feudal. Nu a putut fi dezvelită decît parțial. Această locuință, de formă patrulateră, era orientată est-vest și avea latura de vest lungă de 3,50 m. Pe această latură se găsea cuptorul boltit, săpat în perete, cu vatra la —0,98 m și capătul boltei la 0,62 m, ambele cote fiind luate în raport cu nivelul de călcare actual. În partea stîngă a gurii cuptorului se găsea o groapă rotundă, cu diametrul de 0,38 m, ce cobora cu 0,37 m sub podeaua locuinței lucrată din lut bine tasat.

Gropile de provizii (S.II-gr.2; S.III-gr.1) aveau formă de ou și se adînceau pînă la

¹⁴ Vl. Dumitrescu, *Dacia*, N.S., 12, 1968, p. 218—220, fig. 24.

¹⁵ D. Berciu, E. Comșa, *Materiale*, II, 1956, p. 396, 458.

¹⁶ Vl. Dumitrescu, *op. cit.*, p. 220—223, fig. 25/1—6; 26, 27, 28.

¹⁷ *Ibidem*, p. 257—260.

2,40 m și respectiv 2,33 m. Aveau gura și fundul mult îngustate, iar diametrul maxim sub linia mediană. La ambele gropi pereții erau arși la roșu.

În locuințe, ca și în gropile de provizii, au fost găsite fragmente ceramice și oase de animale, îndeosebi de porc și de vită.

Ceramica aparține unei singure categorii — *ceramică uzuală*. Vasele au pereți subțiri, lucrați din pastă densă, aspră, de culoare roșietică sau brun-roșietică. Au fost deosebite trei forme de vas:

— borcanul cu fundul îngust și plat, corpul ovoidal, gât scund, buza îngroșată și canelată, ușor răsfrântă.

— cana cu fundul îngust, ușor profilat, corp alungit, mai bombat în zona curburii maxime, gât înalt, gura largă, cu cioc de scurgere, toartă aplatizată.

— urciorul. S-a găsit un fragment de urcior cu picior înalt, gol, corp alungit, rotunjit.

Aspectul general al acestei ceramici duce la datarea nivelului de locuire feudală în secolele XV—XVI.